Bod 6 § 2 pravidel o dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí (vl. nař. č. 143/22 Sb.) osvobozuje od této dávky jako zcizitele nemovitosti nebo podílu nemovitosti i obecně užitečná stavební sdružení, která mají podle stanov opatřiti laciné byty, nevyplácejí-li členům většího zisku než 5% a při zrušení věnují podle stanov čistý zisk obecně užitečným účelům bytovým. Z tohoto ustanovení plyne, že jedním z předpokladů osvobození od dávky jest, aby povinnost, věnovati čistý zisk při zrušení zmíněným účelům byla založena ve stanovách družstva.

Otázku, zdali jsou dány předpoklady pro osvobození, je zásadně posuzovati podle doby, kdy nastala dávková povinnost; je tedy i tato doba rozhodná pro posouzení otázky, zdali stanovy sdružení měly takové znění, jaké vyžaduje § 2 č. 6 dávk. prav. Ježto dávka z přírůstku hodnoty předpisuje a vybírá se podle odst. 1 § 1 prav. při převodu nemovitosti, nutno míti za to, že i veškeré předpoklady pro osvobození — pokud z povahy věci neplyne nic jiného — musí býti dány v době převodu. Může tedy stavební sdružení pro sebe reklamovati osvobození podle § 2 č. 6 prav. jen tehdy, když stanovy měly v době převodu nemovitostí obsah, jak jej vyžaduje toto ustanovení pravidel. Že družstvo po převodu se usneslo na změně pravidel, resp. že se změně po této době dostalo schválení min. soc. péče a při zrušení družstva stanovy měly znění pravidly vyžadované, je pro otázku osvobození tohoto převodu bez významu.

Právem odepřel tedy žal. úřad stěžujícímu si družstvu osvobození ve smyslu § 2 č. 6 dávk. prav.

Č. 11.671.

Dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí: * Převodu pozemku, jehož bylo všeužitečným elektrárenským družstvem použito ke stavbě elektrárny, přísluší, jsou-li splněny ostatní podmínky § 52 zák. č. 43/1928 Sb., resp. zák. č. 32/1929 Sb., osvobození od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí.

(Nález ze dne 15. ledna 1935 č. 10.110/35.)

Věc: Město K. proti zemskému úřadu v Praze (za zúč. Zdeňku R. v K. adv. Dr. Karel Ornstein z Kolína) o dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.———

Důvody: Městský úřad v K. vyměřil platebním rozkazem z 31. prosince 1930 z převodu nemovitostí zapsaných ve vl. č. . . . kat. obce K. na Elektrárenský svaz středolabských okresů v K. dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí. Zcizitelky domáhaly se postupem instancí toho, aby tento převod byl podle § 52 zák. č. 43/28 Sb. a § 3 zák. č. 32/29 Sb. osvobozen od dávky, ježto koupených nemovitostí bylo užito v plné výměře ke stavbám určeným pro veřejnou potřebu, t. j. k postavení parní elektrárny.

Výměrem z 26. července 1932 zrušil zem. úřad v Praze v cestě instanční platební rozkaz a přiznal st-lkám osvobození od dávky z těchto

důvodů: Elektrárenský svaz středolabských okresů v K. (ESSO) byl prohlášen min. prací po dohodě s ostatními min. za podnik všeužitečný podle § 4 odst. 1 zák. z 22. července 1919 č. 438 Sb. Společníky ESSO jsou veřejné korporace, stát, země Česká a 12 samosprávných okresů středolabských. ESSO dodává proud pro veřejné účely řadě státních objektů: automobilové zbrojovce min. nár. obrany v P., státním drahám a nádražím, státním dílnám železničním v Nymburce, veřejným nemocnicím v....., pro veřejné osvětlení obcí a měst, radiové stanici v P. a nové radiové stanici v L. Podle zák. č. 438/1919, § 4 odst. 1 může býti prohlášen za všeužitečný podnik, sloužící pro dodávku elektrické energie pro všeobecnou potřebu. Podle § 28 odst. 1 cit. zák. mohou býti elektrické podniky, které většinu vyrobeného proudu dodávají pro všeobecnou potřebu a jsou v zájmu veřejném potřebny pro soustavnou elektrisaci, přeměněny na všeužitečné. Byl-li ESSO prohlášen podnikem všeužitečným, musel vyhovovati těmto podmínkám. Podnik má podle § 5 odst. 2 vymezena práva a povinnosti v zájmu veřejném (zejména v zájmu obrany státu a vůči interesentům). Je-li tedy podnik prohlášen za všeužitečný, jest tím uznáno, že dodává elektrickou energii pro všeobecnou potřebu podle § 4 zák. č. 438/1919. Z uvedeného plyne, že stavba elektrárny sloužiti má veřejné potřebě. Jest tudíž nárok strany na osvobození plně odůvodněn. Zdali ovšem zastavení se stalo v plném přípustném rozsahu a zdali se tudíž osvobození vztahuje na veškeré zcizené nemovitosti, možno posuzovati jen na základě stavebních spisů. Není-li tento předpoklad pro úplné osvobození splněn, může vyměřovací úřad vydati platební rozkaz, ovšem s omezením na hodnotu nezastavěné části.

O stížnosti do tohoto rozhodnutí podané uvážil nss toto:

Na sporu jest otázka, zdali stavbou budovy určené pro veřejnou potřebu po rozumu § 52 zák. č. 43/1928 ve znění zák. č. 32/1929 Sb. jest rozuměti i stavbu elektrárny, provedenou podnikem elektrárenským, který byl podle § 4 zák. č. 438/1919 Sb. prohlášen všeužitečným a zda tedy převodu nemovitosti pro takovou stavbu jest přiznati osvobození od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí.

Žal. úřad přiznal v daném případě převodu nemovitostí pro stavbu elektrárny Elektrárenského svazu středolabských okresů v K. osvobození od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí v podstatě z důvodu, že převod se stal pro stavbu budovy podniku elektrárenského, který byl prohlášen za všeužitečný, neboť podmínkou prohlášení podniku za všeužitečný jest dodávka proudu pro všeobecnou potřebu a proto stavba elektrárny slouží veřejné potřebě.

Naproti tomu namítá stížnost, že pojem všeužitečnosti a pojem veřejné potřeby jsou pojmy různé. Podle názoru stížnosti jest pojem všeužitečnosti v zák. č. 438/1919 Sb. vymezen uvedením právních a finančních výhod, mezi nimiž osvobození neb nepodléhání dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí uvedeno není, konečně že podnik všeužitečný zůstává podnikem výdělečným. Naproti tomu pojem veřejné potřeby podle § 52 zák. o stav. ruchu nelze prý vykládati tak široce, jak to činí žal. úřad, neboť kdyby pro osvobození od dávky bylo rozhodným, že podnik dodává elektrickou energii pro veřejnou potřebu, pak by převody nemovitostí pro stavbu všech elektráren jako podniků dodávajících elektrickou

energii pro veřejnou potřebu — a stejně na příklad i převody nemovitostí pro stavbu plynáren — musely býti osvobozeny od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí. Pojem veřejné potřeby jest omeziti jen na převod pro stavbu budov sloužících veřejné potřebě nevýdělečné, jakým jest na př. převod staveniště pro budovu okresního úřadu.

Nss nedal stížnosti za pravdu.

Je především podotknouti, že žal. úřad nevyvozuje osvobození převodu nemovitostí použité pro stavbu elektrického podniku všeužitečného jedině ze zák. č. 438/1919 Sb., nýbrž především z § 52 zák. č. 43/1928 Sb., pokud se týče zák. č. 32/1929 Sb. Nezáleží proto na tom, že se zákon prv uvedený o takovémto osvobození od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí nezmiňuje.

Nss nemohl ani shledati, že by se osvobození podle § 52 cit. zák. vztahovalo jen na podniky nevýdělečné, neboť znění tohoto zákonného ustanovení, mluvícího všeobecně o »budovách určených pro veřejnou potřebu«, takovéto omezení nepřipouští. Pojem veřejné potřeby ovšem vylučuje, aby šlo o budovu určenou pro podnik sloužící výhradně soukromo-hospodářskému výdělku. Je-li však budova určena pro podnik sloužící v prvé řadě veřejné potřebě, pak nerozhoduje, zdali dotčený podnik může docilovati ryzí výtěžek (na př. obecní elektrárny, plynárny atd.).

Podle § 4 zák. č. 438/1919 Sb. o státní podpoře při zahájení soustavné elektrisace lze podniky pro výrobu neb dodávku elektrické energie pro všeobecnou potřebu, náležející státu, zemím neb korporacím místní samosprávy, resp. společnostem (družstvům), ve kterých stát, resp. tyto korporace jsou zúčastněny nejméně 60% kapitálu (změněno zák. č. 258/1921 Sb. na 25%) a podniky jimi projektované sloužící soustavné elektrisaci, prohlásiti za všeužitečné. Podmínka, že musí býti na podniku stát neb veřejné korporace zúčastněny nejméně 60% případně 25%, má zaručiti, že budou v prvé řadě sledovány veřejné účely, jichž plnění státu, resp. těmto korporacím je svěřeno. Dále mohou podle § 28 č. 1 cit. zák. býti elektrické podniky dodávající většinu elektrického proudu pro všeobecnou potřebu, které svým rozsahem a polohou jsou vhodny a v zájmu veřejném nevyhnutelně potřebny pro soustavnou elektrisaci, nařízením přeměněny na podniky všeužitečné. Aby tyto podniky sloužící soustavné elektrisaci mohly lépe plniti své úkoly vyžadované veřejnou potřebou, dává jim zákon různé výhody a oprávnění, zejména výhody finanční (§ 6), právní (§ 7), práva užívací (§§ 8—11) a propůjčuje jim právo vyvlastnění (§§ 12 a 13). Naproti tomu je zákon podrobuje z důvodů veřejných zvláštnímu dozoru při provádění děl jimi projektovaných (§§ 16 a násl.). Konečně praví ustanovení § 27 č. 1 a 4, že k potřebám soustavné elektrisace je hleděti, jakožto k zájmům veřejným.

Byl-li tedy elektrárenský podnik podle §§ 4 nebo 28 zák. č. 438/1919 Sb. prohlášen za všeužitečný, stalo se to proto, že slouží soustavné elektrisaci a tím veřejné potřebě. Poněvadž pak podnik všeužitečný k provádění svého úkolu potřebuje budovy, slouží budovy úkolu tomu určené veřejné potřebě.

V daném případě jde o stavbu elektrárny všeužitečného podniku elektrárenského, tedy o budovu sloužící veřejné potřebě. Příslušelo proto

převodu nemovitostí pro stavbu této budovy osvobození od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí podle § 52 zák. č. 32/1929 a bylo stížnost tvrdící opak zamítnouti pro bezdůvodnost.

Č. 11.672.

Obecní dávky. — Řízení správní: I. O odvolání poplatníka do usnesení obecního zastupitelstva, aby bylo zavedeno vybírání vodného a byla stanovena pravidla výběrčí, rozhodují v postupu instančním okresní a zemský výbor (nikoliv úřad). — II. O odvolání poplatníka do předpisu vodného obecním zastupitelstvem rozhoduje okresní úřad s platností konečnou.

(Nález ze dne 15. ledna 1935 č. 10.153/35.)

Prejudikatura: ad I.: Boh. A 9645/32, 10.599/33.

Věc: Antonín N. ve L. (adv. Dr. Oto Metall z Prahy) proti zemskému úřadu v Praze o vodné.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro vadnost řízení.

Důvody: I. Obecní zastupitelstvo ve L. usneslo se ve schůzi dne 7. června 1929 k návrhu obecní rady a po slyšení obecní finanční komise zavésti k úhradě nákladů, spojených se stavbou veřejného vodovodu, všeobecné a zvláštní vodné a stanoviti zároveň jeho výši a výběrčí pravidla. V téže schůzi zamítlo zastupitelstvo připomínky Ant. N., kterými se tento dožadoval vyloučení domovních čísel ... z poplatkové povinnosti z důvodu, že má vlastní vodovod.

Odvolání Ant. N., z usnesení toho podané, zamítl okr. úřad v Broumově rozhodnutím z 20. února 1931, další odvolání pak. zem. úřad v Praze rozhodnutím z 27. dubna 1932 z důvodů věcných.

II. Ve schůzi dne 14. června 1930 usneslo se obecní zastupitelstvo ve L. vybírati vodné do doby, než bude schváleno usnesení o jeho zavedení a o výběrčích pravidlech nadřízenými úřady, zálohou a za tím účelem vyzvati jednak vyhláškou, jednak oběžníkem každého, kdo vodnému podle usnesení obecního zastupitelstva ze 7. června 1929 podléhá, aby vodné naň vypadající ze ¾ zaplatil.

K odvolání, jež z tohoto usnesení podali Ant. N. a spol. a v němž žádali, aby domovní čísla ... byla vyjmuta z dávkové povinnosti, okr. úřad v Broumově dalším rozhodnutím z 20. února 1931 vyslovil, že před schválením usnesení zastupitelstva o zavedení vodného a stanovení výběrčích pravidel nelze poplatek předpisovati, pokud pak se odvolatelé domáhají vyloučení domovních čísel ... z povinnosti poplatkové, jde o námitku shodnou s odvoláním do usnesení zastupitelstva ze 7. června 1929 a rozhoduje se o ní výměrem z téhož dne. Rozhodnutí opatřeno poučením, že se lze z něho odvolati k úřadu zemskému.

Další odvolání, namítající, že okr. úřad nevyřídil obsah odvolání k němu podaného a že nebyl oprávněn ve věci vyloučení usedlosti z po-